

GLEDALIŠČE - Nova premiera SNG Nova Gorica Ljubezen do bližnjega ... ali le do sebe?

NOVA GORICA - Po *Kralju Ubuju*, ki je po uprizoritvi v Drami SNG v Ljubljani izzval veliko nasprotujočih si mnenj, pomislekov in ocen - od navdušujočih hvalnic do popolnoma odklonilnih stališč -, se je režiser Jernej Lorenci lotil novega projekta, ki pa tokrat najbrž ne bo sprožil prav veliko navzkrižnih pogledov. Če je Ubu presenetil s svojo neposrednostjo in nenavadnostjo ter izoblikoval občutje, ki ga je igra s svojo zafrkljivo in humorno provokacijo ter desakralizacijo vsega udejanjila pred sto in več leti, je *Ljubezen do bližnjega* v SNG Nova Gorica celo nadgraditvena radikalizacija nekaterih trenutnih naravnosti v slovenskem gledališču. Je skoraj šolski izraz tako imenovane postdrame, ki za svoje izrekanje ne potrebuje avtorja v klasičnem smislu in če se revež vendarle znajde na žaru režiserjevega navdiha, je le izhodišče, nič hudega sluteči ponudnik motiva, za njegovo (režiserjevo) estetsko pojmovanje teatra. Pa tudi scenografija, ne le avtor, ni potrebna, saj se postdrama dogaja večinoma na in v odprtih odskih prostorih brez vsakršne opreme in če ta vendarle je, je povsem minimalistična, neopazna in neodločujoča.

Besedila in vse, kar je povezano z besedo, so rezultanta trdega dela režiserja in njegove ekipe ter igralcev, ki sami oblikujejo sporočilo in ga posledično seveda tudi »zaigrajo«, sledeč dramaturški rdeči niti in njenemu branju sodobnosti, v katero je pahnjen človek s svojim bojem za preživetje in izpovedujejo lastne, individualne bolečine in frustracije, ki naj bi prerasle v sploš-

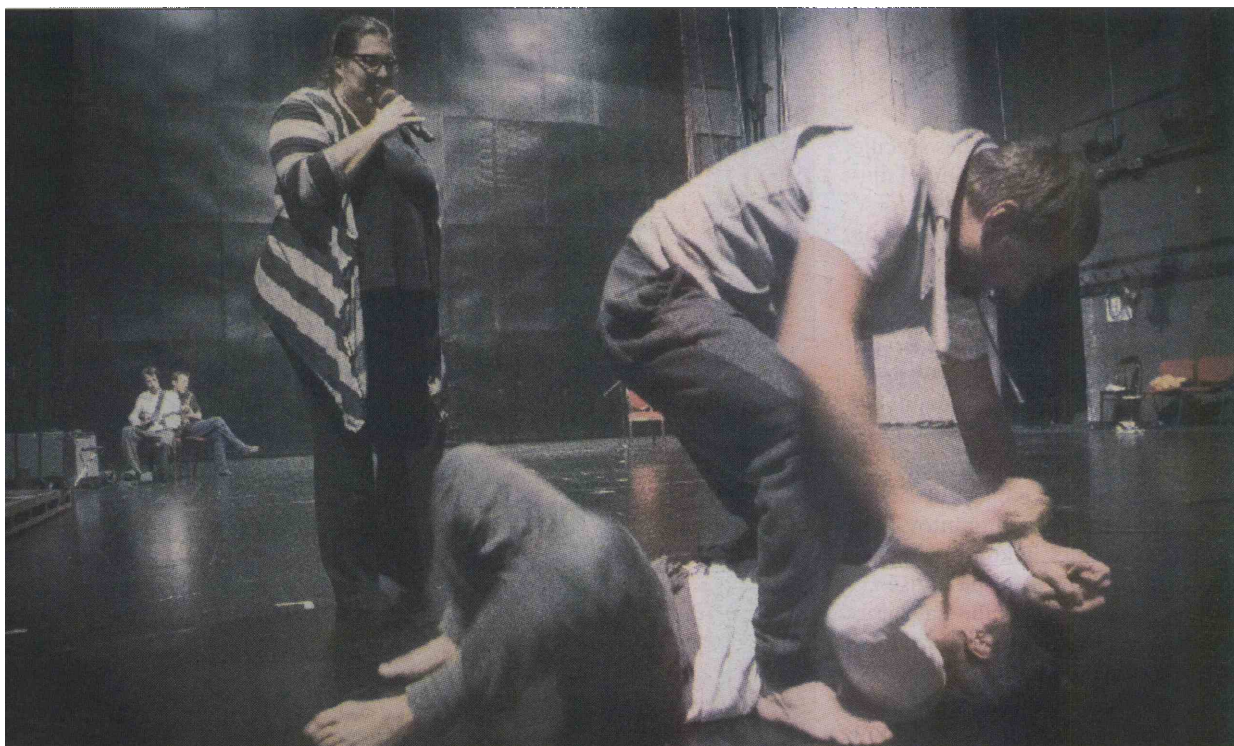
nost, univerzalnost in katarzično samospraševanje. Poenostavljeno: gre za nekakšen neokolektivizem, seveda ne v družbenem ali političnem smislu, marveč na ravni duhovnosti in estetskega čutenja, ki vodi v odgovorno preobrazbo človekovega skupinskega ega. Je to sploh mogoče?

Novogoriška premiera *Ljubezen do bližnjega* govori o (ne)sprejemanju in (ne)dajanju ljubezni, o bolečih zarezah iz otroštva, ki si jih človek vleče v sebi v starost kot neizbrisno rano in zaznamovanost, o človekovih krhkostih in željah, o neuresničenem hrepenenju, a tudi o egoizmu in nezmožnosti deliti ljubezenske, čustvene, ponotranjene iskre z drugim in z drugimi. Pred očmi se nam zarisuje družba, ki je obsojena na samost in brezbriznost, ni videti ne ljubezenske ne socialne solidarnosti. Družba brez vzorov in vzorcev, v kateri so tudi zahvale le dolžnostna gesta, ki jo narekuje racionalna shematizacija, ne pa toplina, družba, v kateri je ljubezen le naštevanje posedujočih partnerjev in partneric. Igralci v tem in pri tem nimajo nikakršnih preoblek, ne igrajo koga drugega, marveč sami sebe (nastopajo Ana Facchini, Kristijan Guček, Peter Harl, Gorazd Jakomini, Maja Nemec, Miha Nemec, Matija Rupel, Marjuta Slamič, Žiga Saksida, Vesna Vončina, Vladimir Hmeljak), v predstavi zato ne prihaja do dramatičnih antagonističnih tenzij, je le gib izpovedi, ki večinoma vodi v nasilni dvogovor, celo v telesno surovost, da ne govorimo o grobem nagovarjanju, ki se ne more izogniti omembam moškega ali ženskega spo-

lovila, fuka in podobnega, kar je v slovenskem gledališču sedaj že praksa, kot da bi odrske deske brez takih »realističnih sočnosti« in podčrtane spolnosti ne mogle živeti, da ne govorimo o goloti in aktih, ki se zdijo prej nepotrebna »osupljajoča« mašila kot pa predstavam funkcionalni elementi. Tak prenos realnega življenja (tudi na ravni govora, ko pravopisna slovenščina hudo trpi) in izražanja na oder, če za to gre?, ne zdrži niti na metaforični širini.

Ljubezen do bližnjega v režiji Jerneja Lorencija in dramaturškem branju Matica Starine (scenograf Branko Hojnik, kostumografinja Belinda Radulović, koreograf Gregor Luštek, avtor glasbe Branko Rožman) se na tej postdramski poti dokazuje z neposrednim nagovarjanjem občinstva s solističnimi tiradami nastopajočih, ki konec koncev dialogirajo le sami s sabo in pripovedujejo zgodbe avditoriju, odrska dinamika pa kot da zdrkne mimo ostalih igralskih pojavnosti, besede in gib se drugih na odru skorajda ne dotakneta, interakcija je le na relaciji trenutno govorečega in dvorane. S tem predstava dosega vendarle večplastne povedne učinke, ki se lahko zaznamujejo dotaknejo naših zavesti. Uprizoritev odpira še vrsto drugih izzivalnih vprašanj o poteh slovenske gledališke umetnosti in njenih estetsko-interpretativnih nivojih. Udeležence novogoriškega gledališkega srečanja, ki se s podobnimi teoretičnimi zagatami ne ukvarjajo, pa je pustila dokaj mlačne.

Marij Čuk

Novo domačo produkcijo Ljubezen do bližnjega režija Jernej Lorenci